

"Hidoyat" kutubxonasi

SEVGI NIMA?

Muallifi Aloudlin Bashar

Turkchadan Davron Qobil tarjimai

So'zboshi muallifi va muharrir
Nurulloh Muhammad Raufxon

«Movarounnahr»
Toshkent - 2005

Katta hayot ostonasida

Alouddin Basharning "Sevgi nima?" kitobchasi aslida "Haqiqat nima?" kitobining davomidir. Katta hayot boshida o'zi uchun haqiqatni topib olishga urinib turgan Xulyo ismli qizga yozilgan maktublar...

Savollar va javoblar ketma-ket ekaniga qaramay, mavzuda baribir farq seziladi. Haqiqatni axgarayotgan yosh yurakka, yosh xususiyatini e'tiborga olgan holda, sevgi haqida to'xtalinmasa, albatta, maqsad to'la hosil bo'lmas edi. Ikkinchidan, bu mavzuga alohida diqqat lozim. Balki shuning uchundir, maktublarining davomini alohida kitobcha holida chop etgiran. Biz ham muallifning ko'zlagan niyatini hurmat qilib, ikkala kitobni ayri-ayri taqdim etyapmiz. Ammo bir hikmat bilan qo'lingizga "Sevga nima?" oldin tushib qolsa, "Haqiqat nima?"ni ham topib, qo'shib o'qishga harakat qilint.

Ukalarim, singillarim! Mana, o'smirlik yoshidan o'gib, bugun yigit-qizlar bo'lib yetishdingiz. Endi mustaqil hayot ostonasida turibsiz. Hayotda adashmayin, insonlikka loyiq umr o'tkazayin desangiz, haqiqat va sevgi masalalarida to'g'ri dunyoqarash shakllantirib oling. Siz izlanuvchi, fikrlovchi Inson bo'lib tug'ilganingizni va bu dunyoda o'zingizga ajratilgan fursatni Sharafli Insonday yashashga haqli ekaningizni unutmang. Alloh sizga yor bo'lsin!

Nurulloh MUHAMMAD RAUFXON

XULYODAGI O`ZGARISH

Eng so`nggi maktubni jo`natganimga ham bir oydan oshgan edi. Kecha kutubxonaga kirsam, javob xati kelganini aytishdi. Oldim...

Maktubda butunlay boshqa bir Xulyoga duch keldim. Uning qalbidagi g'am-g'ussalar o`rnini sekin-asta hayajonlar egallayotgani satrlaridan ochiq sezilib turardi. Maktubda qalam kuchi ifoda eta olmaydigan bir ruh hukmron edi. Bu ruh haqiqatni majburan emas, balki hayajon bilan izlagan ruh edi. O'tgan vaqt mobaynida Xulyoning ancha kitob o`qiganini angladim. Uning hayajonlari jumalarga sig`may to`lib-toshmoqda edi. Maktub oxirida bunday debdi: "Suhbatlarim asosan ayollar bilan o'tmoqda. Turli hayotiy fikr-lar va ayollarga xos qarashlar bilan yuzma-yuz kelmoqdaman. Ularga nimalarnidir anglatishni xohlayman, ammo ko`pincha bunga hali ojiz ekanimni sezaman.

Maktublaringizdan tushunishimcha, bu fikrlarning faqat bittasigina to`g`ri, u ham bo`lsa, bizlarni ayol qilib yaratgan va bizga hayot bergan Robbimizning hukmidir. Bu haqiqatga butun ruhim bilan ishon-yapman. Ammo bu haqiqatni boshqalarga o`zim anglagandek anglatolmayapman. Balki bunga biz ayollarning nasihat tinglash borasida erkaklardan ancha sabrsiz ekanimiz sababchidir. Nima bo`lganida ham natija o`zgarmasdir. Sizdan bu mavzuda yana bir maktub yozishingizni iltimos qilaman".

Maktubning javobini yozishga unchalik shoshilmadim. Chunki uning haqiqatni izlab topish yo`lida jiddiy harakat qilayotgani sezilib turardi. Men uning yana ham ko`proq o`qishini, izlanishini, bilimini oshirishini istardim.

Oradan bir oycha vaqt o`tdi. Unga shunday maktub yozdim:

BESHINCHI MAKTUB

«Haqiqatni izlayotgan Xulyo!

Kutubxonaga tashlab ketgan xatlaringni oldim. Avvalgisida ayollarga oid faqat birgina savol so`rabsan, u ham bo`lsa erkak-ayol tengligi masalasi ekan. Keyingi xatingda bu masalaga unchalik jiddiy yondashmaganing meni hayron qoldirdi. Demak, "Erkaklar bilan teng huquqlimizmi, yo`qmi?!" degan savolni miyangdan haydabsan. Uning o`rniga: "Ayollarga nimalarni anglata olaman; ularga qanday qilsam foydam tegadi?" degan fikrni yuklabsan. Seni tabriklayman. Bu ifodalarimdan "teng huquqlilik" haqida yozmas ekan-da, deb o`ylama. Bu haqda yana bir oz fikr bildirib o`taman, xolos.

Xulyo, bu olamga bir qaragin-a... Koinot tinimsiz harakatda. Quyosh o`ziga xos tezlikda harakat qilmoqda. Sayyoralar Quyosh atrofida aylanmoqdalar. Quyosh sistemasining o`zi yaxlit holida ma`lum bir tomonga harakat qilmoqda. Bir nech-ta quyosh sistemalarini o`z ichiga olgan "Somonyo`li" galaktikasi ham yana bosh-qacha faoliyat ichidadir. Bularning hammasi bilan bizning bevosita aloqamiz bor. Yerning o`z o`qi hamda Quyosh atrofida aylanishini tasavvur etib ko`r! Xar ikki harakat har xil tezlikda amalga oshadi. Avtobusning katta tezlik bilan burilishi natijasida oshqozoni chayqalib, bezovtalangan ojiz inson, bu ikki jarayonning dahshatligiga qaramay, xotirjam va beshikast yashayapti. Yer ham yo`lidan zarracha chetlamasdan sayohatini davom ettiryapti.

Nima uchun? Har holda inson rohat-farog`atda o`ynab-kulishi, g`aflat ichida yashab, haqiqatni inkor qilishi uchun emas, albatta!

Koinotdagi tinimsiz harakat jarayoni har jismda o`ziga xos bir shaklda namoyon bo`ladi, shu jumladan, inson vujudida ham. Yurak doimo ishlamoqda, tomirlarimizda qon tinimsiz harakatlanmoqda, hujayralarimiz uzluksiz yangilanmoqda. Bu faoliyatlarning hech biri insonni behuzur qilmaydi, qiynamaydi. Nima uchun? Har holda buning hikmatini, haqiqatini anglamasdan yashashimiz uchun emas!..

Koinotda va tanamizda uzluksiz davom etayotgan bu jarayonning ruhimizda aks etgan tomoni doimo o`ylash, fikrlashdir. Inson hatto uyqusida ham o`ylaydi. Shunday ekan, butun masala bir

tushunchada, ya'ni, "o'ylash"da markazlashmoqda. Bu jihat masalaning bir tomoni.

Inson o'ylasin deb quyosh tinimsiz nur taratmoqda. Inson o'ylasin deb Yer to'xtamay aylanmoqda. Nimani o'ylasin? Har holda, faqat nafsini va shahvatini emas...

"Insonlar uyqudadirlar, o'l-gandan keyin uyg'onadilar!" hadisi sharifi qanchalar hikmatli, shunday emasmi?! Ammo eng muhimi, Xulyo, o'lmasdan avval uyg'onishdir. "O'lmasdan avval o'linglar!" hadisi sharifi ma'nolarining bittasi ham shu bo'lsa kerak...

So'zimning shu joyida senga bir hodisani aytishni lozim topdim. Necha yildirki, bu voqea xotiramdan ketmaydi. Bir qabriston bor edi. Shaharni kengaytirishni istagan rahbarlar, afsuski, ko'chmas mulk hukmida bo'lgan bu joyni bir xotira, bir ogohlantiruvchi bo'lgan bu sokin, jimjit makonni yo'qotishga qaror qilishdi va buni har tarafga e'lon qilishdi: "Falon qabriston shu vaqtda buziladi, xohlagan kishilar o'zlariga tegishli jasadlarni falon qabristonga ko'chirishlari mumkin..."

E'longa e'tibor bergan kishi deyarli topilmadi. Chunki ancha paytdan beri vafot qilganlar yangi qabristonga dafn qilinmoqda edi. Eski qabristondagi qablardan ko'piga ega ham chiqmadi.

Shunday qilib o'sha aytilgan kun ham yetib keldi. Ekskavatirlar qabristonni ostin-ustin qilib tekisladi. Qablarda jasadning asari ham qolmagan edi. Hali chirib ulgurmagan suyaklarni ekskavator cho'michi bir-biriga aralashtirib, yuk mashinalariga yukladi. Mashinalar nav-batma-navbat yo'lga tushdi. Bu g'arib manzara hech ko'z oldimdan ketmaydi. O'sha kuni suyaklari mashinaga yuklangan insonlar yaqin o'tgan kunlarda ham shu shaharning aholisi edi. Oralarida boyi, kambag'ali bor edi. Bir-birining mol-mulkini ko'ra olmagan, bir-biri bilan qattiq janjallar qilgan raqiblar endilikda bir joyda, yonma-yon, aralash-quralash bo'lib, bir mashinada shaharni tark etishmoqda edi. Oralarida oshiq-ma'shuq bo'lganlari ham bor edi. Hozir esa hammasining tuproqlari bir mashinada bir joyga to'planib, yangi g'ofillar in qurgan bu shaharni tark etishmoqda edi...

O'lim xususida mana bu hadisi sharif bandalar uchun buyuk bir ogohdir: "Lazzatlarni achchiq qilguvchi o'limni ko'p eslanglar!"

O'limni unutish uchun xilma-xil chora izlagan insonlar go'yo qabrga orqa o'girib ketayotganday, aslida esa, oldilaridagi kayfu safo bog'larini tomosha qil-qila, qabr chohiga qulashayotir.

Xulyo, shuni yaxshi bilginki, ertani o'ylamaslik dardga davo bo'la olmaydi. Ko'z yumgan bilan haqiqat yashirib qolmaydi, jumladan, o'lim ham.

Imtihonlarni unutish talabaga o'tkinchi bir xotirjamlik baxsh etishi mumkin. Ammo bu g'aflatning natijasi unutilmas tashvishlar, azob va iztiroblardan iboratdir. Sarmoyasini o'lchovsiz sarf qilgan savdogar vaqtinchalik kayf-safo surishi mumkin, ammo buning natijasi juda achchiq va og'ir bo'ladi. Kelajakni o'ylamaslik, bugun uchungina yashash insonlarga xos hayot tarzi bo'lmasa kerak...

O'limni unutishga harakat qilganlarning holatini bunga o'xshataman:

Deylik, xonangda yoki bir bog'da dam olib o'tirib, o'rmalab ketayotgan bir hashoratga ko'zing tushdi. Vaqt o'tkazish va ermak uchun unga egilib, qulingni cho'zding. Haligi hashorat qo'rqib, orqasiga qayrildi va katta tezlik bilan qocha boshladi. Hashorat qochib, sal naridagi o'zidan kattaroq bo'lgan, masalan, bir gugurt qutisining orqasiga yashirindi. Bo'yingni sal cho'zib, uni tomosha qilishda davom etyapsan. Atrof nafas olish eshitaladigan darajada jimjit. Aytaylik, boshqa bir hashorat uning yoniga bordi. Sendan qochgan hashorat haligi sherigiga: "Bir oz oldin juda katta tahlikaga tushdim. Qarshimdan bir qora sharpa chiqdi. Shart burilib qochdim. Xayriyat, zo'rg'a qutuldim", deganini eshitgandek bo'lasan go'yo.

Bizning o'lim farishtasi oldidagi holatimiz ham bundan farq qilmaydi. Qaerga bormaylik, nimaningdir orqasiga yashirinmaylik, uni unutish uchun maishatga cho'mib, qandaydir choralar ko'rmaylik, natija hech o'zgarmaydi. U bizni har on kuzatib turibdi va jonimizni olish uchun Allohdan buyruq kutmoqda... Shunday ekan, o'limdan qochish aqllilikmi yoki o'limni sevib, ruhimizni o'lim farishtasiga dog'siz, pok-pokiza holida topshirishga harakat qilganimizmi?

Maktubingda har xil hayotiy tushunchalarga duch kelganingni aytibsan. Bir oz bu mavzu ustida to'xtaylik...

Dunyo hayotining asl mohiyati bir hadisi sharifda shunday bayon etiladi: "Dunyo oxirat uchun bir

ekinzor-(dala) kabidir". Aqlimizda jonlangan har bir tushuncha, miyamizga o'rnashgan har bir xotira, ko'zimizga tashlangan har bir sahna, qulog'imizga kirgan har bir so'z, og'zimizdan chiqqan har bir jumla, tashlangan har bir qadam va, eng muhimi, qalbimizda uyg'ongan har bir sevgi, bu dalaga ekilgan urug'dir... Bu sanab o'tganlarimning orasida to'g'risi bilan birga egrisi ham, yaxshisi yonida yomoni ham mavjud. Har bir insonning umri alohida bir dala, va har bir inson yetishtirgan mahsulotiga ko'ra nom oladi. Bir dalaga arpa ekilgan bo'lsa, uni "arpa dalasi" deymiz. Dala chetidagi boshqa o't-o'lanlar bu nomni o'zgartirolmaydi: "Arpa dalasi!" Gul ekilgan maydonni "gulzor" deymiz. Ba'zi begona o'tlar chiqib qolsa ham, baribir u yer gulzordir. Shunga o'xshash har bir inson hayotda qilgan ishlariga qarab nom oladi. Faqat bu kunning insonlariga qanday nom berishni ham bilmaysan kishi. Bir qilgan ishi ikkinchisiga aslo to'g'ri kelmaydi. Umr dalalarida foydali va zararli o'tlar, gul va tikanlar aralashib ketgan. Ko'p insonlar tushunchalaridan tortib to qiyofalarigacha, ko'rganlarni shubhalantiradigan darajada bir jumboq holiga kelgan (hatto ba'zan erkak bilan ayol farq qilinmas holidadir).

Ko'rganingdek, mana shu o'tgan umr, hadisi sharifdan anglashilishicha, yo xayr-savob (yaxshilik) dalasi, yoxud sharr-gunoh (yomonlik) dalasi bo'ladi. Birining hosili sevinch, ikkinchisining hosili esa pushaymonlik, nadomatdir.

Ha, Xulyo! Shunday ekan, hammasi imtihonda hisob-kitob qilinishga mahkum, ojiz va haqir, bechora va faqir bu insonlarning u-bu gaplarini bir chetga surib, umrimizni gulu gulzorga, mahshar hayotimizni esa saodat xirmoniga aylantirish yo'llarini qidiraylik. Bu ishda g'ayrat ko'rsataylik...

Qara, Xulyo! Bu dunyoda nafsimizni qanchalik hisob-kitob qilib tergasak, u dunyoda hisobimiz shunchalik oson bo'ladi. Hayoti dunyoda shar'iy halol bo'lmagan ishlarning o'tkinchi lazzatidan qay darajada voz kechsak, sirot ko'prigidan o'tishimiz shunchalik osonlashadi. Lekin o'zimizni qanchalik bo'sh qo'yib yuborsak, oxiratda shunchalik xoru zorlikka duch kelamiz.

Bugun Allohdan qanchalik qo'rq-sak, u kunda shunchalik rohat qilamiz. U kunda Abadiyat diyori qisqa hayotning ranglari bilan jilolantiriladi va uning jannat va jahannami esa bu dunyo mahsullari bilan to'lib-toshadi. U dahshatli mahshar maydoni bu dunyoning osiy va itoatgo'ylarini kutmoqda...

Qisqasi, Xulyo, oldimizda hali ko'p manzillar, to'g'rirog'i bekatlar bor. Bulardan eson-omon o'tib olish va qahr o'rniga lutfga erishish ma'lum bir nuqtada o'zimizning ham qo'limizdadir. Bu masalalarni unutib, dunyoning o'tkinchi lazzatlaridan zavqlanib yurgan, bir kun kelib hammasi tuproqqa aylanadigan shu insonlarning riyokor so'zlariga aldanish, ularning samimiyatsiz, shahvatparast madhiyalari ta'siri ostida qolib, nihoyat o'lim kelganida osiy holida o'lish qanchalik achchiq sharmandalikdir.

Alloh taolo Qur'oni karimda shunday marhamat qiladi: **"Bu dunyo hayoti faqat bir nafaslik o'yin, ermakdir, xolos. Albatta Allohdan qo'rqadigan kishilar uchun oxirat diyori yaxshiroqdir. Aql yurgizmaysizlarmi?!"** (An'om, 32).

Aslida, dunyo ham Allohning mulki, oxirat ham. U zotdan boshqa kimniki ham bo'la oladi?! Va bizni Uning mulki bo'lgan bu olamga Undan boshqa kim ham keltira olardi?!

Oxirat Uning boshqa bir diyori. Va yana bizni u yerga faqat Uning o'zigina olib boradi. Xohlasak-xohlamasak, o'lim bekatidan o'tib, u diyorga borajakmiz.

Modomiki u yerga borib hisob-kitobga tortilar ekanmiz, aqlli insonlar qilishi kerak bo'lgan narsa nima ekanini bilasanmi?! O'z shaxsiy dunyoqarashlaringni bir chetga surib, Allohning "Siz uchun xayrlidir" degan tarafiga yuz tutishdir. Bu dunyo hayotini yashayotganimizda, oxirat yo'lovchisi ekanimizni ham unutmasligimiz kerak. Uni bir onga ham aqldan uzoqlashtirib bo'lmaydi...

Zotan, oyatning oxirida: "Aql yurgizmaysizlarmi?!" deyilmoqda. Bu oyat dunyo hayotini "bir nafaslik o'yin", deb ta'riflayotgan bo'lsa, bir hadisi sharif dunyo hayotini "safar", o'zimizni "musofir" deb bilishimizni buyuradi.

Biz safardagi musofirmiz. Irodamizdan tashqari Yer kurasiga chiqib sayohat qilmoqdamiz. Ya'ni, dunyoga o'z xohishimiz bilan kelganimiz yo'q. Dunyoning sohibi va bizning Xoliqimiz bu safarning so'ngi oxiratga olib chiqishidan xabar bermoqda. Shunday ekan, Xulyo, oxiratni unutib, zavq va kayfu

safo bilan umr o'tkazganlarni "safarda ekanini unutib qo'ygan musofirlar" deb bil. Ularga havas qilma. Ammo dushman bo'lma. Agar qo'lingdan kelsa, ularga achinib, yordam berishga harakat qil. Ularga Allohning quli ekanlarini, yaratilganlarini va dunyo safarida musofir ekanlarini eslat. Ularga bu koinot kitobini o'qitishga harakat qil. Daraxtning meva, tuproqning don berishi va onaning farzand ko'rishi o'rtasidagi o'xshashliklarni ko'rsat. Bu jarayonlarning hammasini boshqarib, kuzatib turgan zot borligini anglat. Yer yuzi bir dasturxon ekanini eslat. O'zlarini mehmon, daraxtlarni fabrika, mevalarni ozuqa holida yaratgan Xoliqlariga shukr qilishlari kerakligini ularga yaxshilab o'rgat. Bu ne'matlarga javoban Allohga isyon etmaslik kerakligini vijdonlariga havola et. Va ularga bu oyatni o'qi: **"Osmonlardagi va yerda bor narsa Allohnikidir. Biz sizlardan ilgari kitob berilgan zotlarga ham, sizlarga ham, Allohdan qo'rqinglar, deb amr qildik. Agar kofir bo'lib ketsangizlar, Allohga hech bir zarar yetkaza olmaysizlar. Zero, osmonlardagi va yerdagi bor narsa Allohnikidir. Va Alloh behojat, maqtovga sazovor zotdir** (Niso, 131). Ba'zi nafslar: "Nima uchun Janobi Haq bizni o'zidan qo'rqishimizni ta'kidlamogda?" degan vasvasaga tushmasinlar, deb oyatning davomida javobni ham bermoqda: "Osmonlardagi va yerdagi bor narsa Allohnikidir". Bu "bor narsa"ning biri insondir. Uni Samo va Yerdan yaratgan zot Allohdir. Inson yashashi uchun zarur shart-sharoitni u hali yaratilmasidan turib, tayyorlagan ham Uning o'zidir. Insonning butun ehtiyojlarini qiyomatga qadar qondiruvchi ham Allohdir.

Xulyo!

Shu ko'm-ko'k osmonga, ko'zlarni qamashtirayotgan shu quyoshga, shu yam-yashil o'rmon va qirlarga, shu moviy dengizlarga sinchiklab nazar sol... Masalan, butun go'zalliklardan bebahra ko'r bir inson birdan ko'zi ochilsayu go'zal manzaralarni hayronu lol bo'lib tomosha qilsa, o'sha go'zalliklarning go'zalliklarida bir ko'payish, ortish sodir bo'ladimi?!

Albatta, sodir bo'lmaydi! Ya'ni, u odamning ko'zi ochilishi bilan na quyosh porloqlashadi va na osmon musaffolashadi! Bu yerda faqat o'sha odam yutadi. Hidoyatga erishgan, ha-qiqatga yetishgan insonning ruhidagi inkishof va qalbidagi halovat o'sha ko'r odamning sevinchidan bir n echa bor yuksakdir. Ammo Alloh uning imoniga, ibodatiga aslo muhtoj emas. Bu yerda yutgan faqat o'sha odamdir. Masalaning yana bir tomoni bor: Allohning yomonlikka emas, yaxshilikka rizosi bor. Allohni sevish ham, Undan qo'rqish ham bir xayrdir, yaxshilikdir. Birinchisi insonni yax-shi, solih amallar qilishga, ikkinchisi gunohlardan saqlanishga undaydi. Abadiy saodat shular bilangina qo'lga kiritiladi va saodat go'shasi bo'lmish jannatga faqat o'sha insongina muyassar bo'la oladi. Jahannamda azob tortadigan ham inson bo'lgani kabi. Shunday ekan, biz Allohni sevishimiz va Undan qo'rqishimiz faqat o'zimiz uchundir. Alloh bularning hech biriga muhtoj emas.

Do'stlaringga bularning hammasini bir-bir tushuntir. Ularga Allohning quli ekanlarini tez-tez eslatib tur. Har bir mavjudotning bu olamda o'ziga yarasha vazifasi borligini, demakki, aqlli, shuurli bo'lmish inson aslo vazifasiz, g'oyasiz bo'la olmasligini, bu dunyoga bekorga kelmaganini ularga yaxshilab tushuntir. Bu masalada bir muncha shaxsiy fikrlarini o'rtaga tashlashlari ham mumkin. Insonning asl vazifasi nima ekani xususida ba'zi yanglish fikrlarga ham duch kelarsan. Lekin sen ularga asl haqiqatning ta'rifini yaxshilab yetkaz. Insonning qul, banda ekanini, o'z vazifasini istak va kayfiga ko'ra tayin eta olmasligini, qolaversa, bunday ish «vazifa» deyilmasligini anglat ularga.

Inson xususida so'z egasi faqat Alloh ekanini, U insonni nima uchun yaratgan bo'lsa, insonning asl vazifasi ham o'sha ekanini izohlashga harakat qil va ularga shu ilohiy farmonni o'qi: **"Men jin va insonlarni faqat O'zimga ibodat (qullik) qilishlari uchungina yaratdim"** (Vaz-zoriyot, 56).

Ularga shunday deb savol ber: "Qaysi ishchi boshlig'ining ko'rsatmalarini bir chetga surib quyib, o'z or-zu-istaklari bo'yicha ishlayapti?! Qaysi o'quvchi muallimining darsini tinglamay, o'z xohishiga ko'ra o'zi bilgan kitobni o'qib o'rganyapti?! Yoki bo'lmasa, qaysi askar qo'mondonining buyrug'iga quloq solmay, o'z bilganicha askarlik ta'limini o'rganyapti? Shularni bilaturib, yana qanday qilib qullik vazifangizni o'zingiz belgilashga harakat qilasiz?!" Oyatdagi "ibodat" so'zini ba'zi mufassirlar "ma'rifat", ya'ni "Allohni anglash, tanish" deb ham izohlashgan.

"Xalqni meni bilsinlar deb yaratdim" hadisi qudsiyida ham Alloh taolo bunga dalil va hujjat

keltirmoqda. Yana tafsirchilar biz anglagan ma'nodagi ibodatni ma'rifatning bir natijasi deb ham tushunishgan va "Allohni tanigan albatta unga itoat qiladi, amrlarini bajarib, man qilgan ishlaridan qochadi", deyishgan. O'rtoqlaring-ga bu gaplarning hammasini tushuntir. Ularga mendan ham salom ayt. Mana bu gaplarni mening nomimdan ularga yetkaz:

"Siz bu dunyoga na o'zingizni boqib katta qilish uchun, na bir sayyoh kabi bu olamni bir-bir sayr qilish uchun va na siz kabi ojiz, foni bo'lgan boshqa bir insonning muhabbati va iltifotiga noil bo'lish uchun yuborildingiz. Insoniyligingizni unutgan holda, aqlingizni butun hayvonlar olamiga ham mansub bo'lgan "jinsiyat qonuni"da bug'mang. Bu olamga faqatgina qarshi jinsdagi bir insonni sevis va uni mamnun qilish uchun kelmagansiz. Sizning asl vazifangiz va hayotingizning haqiqiy ma'nosi-g'oyasi sizni va barcha yaqin kishilaringizni yaratgan Rabbimizni tanish, Unga imon keltirishdir, Uning san'atlarini ibrat bilan tafakkur qilishingiz, qalbingizni Uning ishq bilan to'ldirib, harakatlaringizni ham Uning rizosi doirasida tartibga keltirib yashashingizdir. Sizlarga bu yo'lda omadlar tilayman".

Ha, Xulyo! Senga ham omadlar tilab, xatimni yakunlayman. Nasib qilsa, keyingi maktubimda "jinsiyat" mavzui ustida yanada kengroq suhbat qilish niyatim bor. Salom bilan..."

OLTINCHI MAKTUB

Bir haftadan keyin quyidagi maktubni yozdim:

"Haqiqatni izlagan Xulyo!

Bugungi kundagi hayotiy tushunchalarning ko'pi "jinsiyat" tushunchasini xato qo'llanilishidan kelib chiqmoqda. Senga bu mavzuda bir nimalarni tushuntirishga harakat qilaman. O'ylaymanki, do'stlaringga ham buning foydasi tegadi.

Jinsiyat nima o'zi? Haddimizdan oshmaslik uchun uni qanday bilishimiz, unga qanday amal qilishimiz kerak? Bu masalani faqat shahvat ma'nosida tushunish, albatta, o'ta tor qarashdir. Hech bo'lmaganda shuni aniq ayta olamanki, bunday bir tushuncha ham insonning umr sarmoyasini yanglish sarflashga, ham bilib-bilmay ba'zi kimsalarning o'yinchog'i bo'lib qolishga olib boradi.

Erkaklarimizdan shaxsiyat, izzat va ulug'likni, ayollarimizdan esa iffat va nazokatni yo'q qilib tashlashni istagan qora niyatli kuchlarning ta'sirli va og'uli quroli axloqsizlikdir. Dunyoni jinsiyat derazasidan tomosha qildirgan va bu tabiiy qonunni insonning yagona g'oyasidek ko'rsatayotgan katta va tahlikali o'yin... Jinsiyat mavzui tushuntirilar ekan, masalani eng keng doirada nazarga olish zarur. Bir chaqmoq chaqmoqda, bug'dan nur paydo bo'lmoqda. Agar ta'bir joiz bo'lsa, ota-onasi musbat va manfiy qutblardir. Hamma bulut birday musbat (yoki manfiy) bo'lsa, chaqmoq ham paydo bo'lmaydi.

Samo va Yer kurasi... Ular o'zaro ajoyib bir ittifoq paydo qilishgan. "Ona yer" tushunchasidan ilhomlangan holda, shunday deya olamiz: "Yer yuzidagi barcha narsalar Samo bilan Yerning o'rtoqlik mahsulidir..." Shuningdek, Yer kurasi ham ikki qismga ayriladi: suvlik va quruqlik.

Misollarda davom etaylik. O'simlik va hayvonot navlarining barchasida ikki xil jins mavjudligi hammaga ma'lum. Ya'ni, erkak va urg'ochi. Va nihoyat, oilalarning boshlanishi ham ikki kishiga borib taqalmoqda. Ya'ni, erkak va ayolga...

Buni shunday izohlash mumkin: Insonlardagi jinsiyat "juft yaratish" ilohiy qonunning faqatgina bir halqasi, xolos. Bu holni shundayligicha qabul etishimiz va shu o'lchamda baholashimiz kerak.

Qur'oni Karim ham shunday deydi: **"Yer undirib o'stiradigan narsalardan, (odamlarning) o'zlaridan va yana ular bilmaydigan narsalardan iborat barcha juftlarni yaratgan (Alloh har qanday aybu nuqsondan) pok zotdir"** (Yosin, 36).

Yana bir oyatda esa: **"Sizlar eslatma-ibrat olishlaringiz uchun biz har bir narsani juft-juft qilib yaratdik"** (Vaz-zoriyot, 49).

Mana, Xulyo! Bu oyatlarda ishorat qilingan juftliklardan faqatgina bir-ikkitasini sanab o'tdik. Bularni shunday qilib yaratgan bir Zot bor. U ham bo'lsa, hamma juftlarning yagona yaratuvchisi,

- Lituz.com

Elektron kitoblar

**To'liq qismini Shu tugmani
bosish orqali sotib oling!**